

Gewrichtspijn bij katten...

Ernstig onderschat!

“Een kat komt altijd op zijn pootjes terecht” Zo luidt het spreekwoord en zoals ieder spreekwoord bevat het veel waarheid. Echter wat niet vermeld wordt is de beschadiging die de pootjes daarbij oplopen en de pijn die katten in hun gewrichten hebben als gevolg daarvan. Recent onderzoek toont aan dat.....

- **60 % van de katten ouder dan 6 jaar**
- **90% van de katten ouder dan 12 jaar**

.....op röntgenfoto's aanwijsbare veranderingen hebben in één of meer gewrichten.

Dit zijn enorme percentages, veel hoger dan we ooit gedacht hadden en de conclusie is dan ook dat we te maken hebben met een serieus te nemen probleem.

De veranderingen noemen we meestal osteoartritis en beschrijven een progressieve en blijvende achteruitgang van het gewrichtskraakbeen. Deze gaat gepaard met pijn en ontsteking, is blijvend en wordt in principe dus alleen maar erger. In de volksmond noemen we het meestal **arthrose**. Het ontstaan kan primair of onbekend zijn en ook secundair na b.v. trauma maar er zijn nog veel meer oorzaken bekend.

Hoe komt het dat we het niet zien?

Katten zijn *meesters in het verbergen van pijn*. Evolutionair gezien is het tonen van pijn risicovol want je stelt je dan kwetsbaar op. Je kan bij voedsel verdrongen worden of in de rangorde moet je je plaats afstaan. Pijn laten zien is dus het laatste wat je wilt. Daarbij gedragen katten zich in huis als heer en meester en bewegen zich wanneer en hoe ze willen. Daardoor valt het vaak niet op als de kat minder beweegt, vaker ergens ligt en niet meer zo hoog springt. Vaak wordt ook de schuld aan ouder worden gegeven zonder daarbij na te denken dat pijn weleens de oorzaak is en niet zozeer de leeftijd. Ook zijn er vaak andere aandoeningen al dan niet als gevolg van het ouder worden waardoor de pijn ervaring van de kat bij de eigenaar op de achtergrond verdwijnt.

Bijvoorbeeld als de kat tegelijk een te actieve schildklier heeft. De poes wordt daardoor zo hongerig en opgejaagd dat ze zich actief zal presenteren en om voedsel bedelen en dan de pijnlijke gewrichten negeert.

Wat kunnen we dan wel zien?

Er is een heel scala van specifieke en minder duidelijke symptomen die u als eigenaar kunt waarnemen. Natuurlijk is niet bij iedere kat alles even duidelijk en de lijst is lang niet compleet en ook niet alleen specifiek voor arthrose maar hier zijn een aantal afwijkingen die u kunt waarnemen.

- Minder bewegen
- Niet meer zo hoog springen
- Naast de kattenbak de behoefte doen omdat de drempel te hoog is
- Warme plekjes zoeken
- Afwijkende houding tijdens lopen
- Voorpootje optillen (vaak als aandoenlijk ervaren door de eigenaar)
- Niet meer geaaid willen worden op bepaalde plaatsen
- Wegkruipen en rust opzoeken

Zoals gezegd is de lijst niet compleet en bij uw kat kunnen er vooral andere verschijnselen opvallen die specifiek zijn voor uw huislijke omgeving.

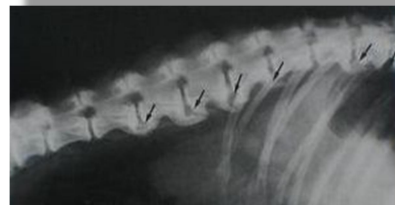
Wat wel tegenwoordig steeds meer erkend wordt is het zogenaamde "wind up" effect van pijn. Dit is een fenomeen wat veel mensen wel zullen herkennen maar nooit eerder beschreven hebben zien worden. In het kort komt het er op neer dat als er ergens in het lichaam pijn ontstaat door bv arthrose de pijn ervaring door het lichaam versterkt gaat worden. Bv de kat heeft arthrose in de overgang van de borstwervels naar de lendenwervels. Bij het oppakken onder de borst knakt de rug iets en ervaart de kat dit als pijnlijk. In de loop van de tijd gaat dit echter bij de kat doordat het lichaam de pijn versterkt als nog veel pijnlijker ervaren worden. Als de kat dan opgetild wordt voelt deze extreem veel pijn. Veel meer dan verwacht mag worden gezien de ernst van de situatie. Dit zijn de katten die al blazen als je naar ze wijst. Een teken van "Blijf van me af want het doet heel zeer!". Pijnstillers gaan dit "wind up" effect tegen en dat is nog een goede reden om pijnstillers te geven.

De diagnose

Dit is een uitdaging die soms moeilijk uitvoerbaar is. In principe is het net als bij iedere afwijking dat eerst een goed lichamelijk onderzoek gedaan moet worden. Om te beginnen moeten andere (onderliggende) aandoeningen uit gesloten worden, maar ook om de plaats en de ernst van de pijn te bepalen. Van veel standaard locaties weten we wel wat we kunnen verwachten maar ieder mens en ook dier ervaart pijn anders. De bovengenoemde pijnlijke overgang borstlendenwervels zal bij een kat die moet klimmen en traplopen eerder last geven als bij een kat die alleen maar op de grond leeft. Goed observeren en voelen geeft dan mogelijk uitsluitel. Het is ook een domme fout als de kat pijnstillers krijgt omdat de achterhand bij het lopen moeilijk meekomt terwijl ze eigenlijk suikerziekte heeft. Het lichamelijk onderzoek al dan niet aangevuld met een bloedonderzoek is absoluut noodzakelijk.

Verder is bij gewrichten nog steeds een gouden standaard de veranderingen die op een röntgenfoto zichtbaar zijn. Intussen is ook hier het besef gegroeid dat pijn en röntgenologische veranderingen lang niet altijd overeenkomen. Pijn kan minimaal zijn bij een heel afwijkende foto en intens terwijl er eigenlijk nauwelijks iets te zien is. Een goed voorbeeld daarvan is spondylose. Dit is een aandoening waarbij meerdere ruggenwervels door woekeringen als bruggen langzaam aan elkaar groeien. Tijdens de veranderingen is het heel pijnlijk maar zie je op een röntgenfoto nog niet veel. Maar als alles aan elkaar gegroeid is en op de röntgenfoto als één klomp eruit ziet is de pijn vaak veel minder. Toch is de röntgenfoto meestal de beste en snelste methode om tot een diagnose te komen met de laagste kosten.

Verder kunnen er nog veel meer onderzoeken uitgevoerd worden zoals een CT-scan of een MRI. Ook is het mogelijk een gewricht aanprikken en de vloeistof eruit (laten) onderzoeken.

De laatste opties zijn natuurlijk veel duurder en zelden echt nodig als het gaat om pijn te bepalen maar alleen nuttig als de diagnose tot een andere behandeling zou kunnen leiden. Sommige tumoren zijn enorm pijnlijk maar moeilijk te vinden. Dan kan het heel fijn zijn snel tot de goede diagnose te komen om verder lijden te voorkomen.

Wat kunnen we dan doen?

Afhankelijk van de oorzaak zijn er verschillende behandelingen mogelijk. Hieronder volgt een rijtje met wat mogelijkheden zonder aan te geven wat voor uw kat het beste is. Dit is volledig afhankelijk van uw specifieke situatie.

- Pijnstillers (meestal behorend tot de groep NSAID's, maar soms ook opiaten)
Let er wel op dat u **geen humane producten** gebruikt!!! Deze zijn niet geschikt voor katten!
- Sommige producten in de humane psychiatrie hebben ook voor specifieke aandoeningen een pijnstillend effect, maar alleen in heel bijzondere omstandigheden
- Dieet / supplementen: eigenlijk is tot op heden alleen van meervoudig onverzadigde vetzuren aangetoond dat het een verbetering geeft. Van alle andere bekende toevoegingen zoals groenlip-mossel extract, glucosamine en chondrotoïne-sulfaat is eigenlijk nooit aangetoond bij katten dat het enig effect heeft. Natuurlijk is overgewicht een extra belasting. Afvallen kan helpen, niet alleen bij en voor gewrichtspijn.
- Fysiotherapie: Er komen steeds meer aanwijzingen dat katten net als mensen baat kunnen hebben bij bepaalde vormen van fysiotherapie/beweging. Dit is het overwegen waard. Maar vereist veel inspanning en (financiële) motivatie van een eigenaar
- Aanpassingen in huis: het meest simpele voorbeeld is bij rugpijn en heuppijn de kattenbak verlagen zodat de drempel weg is. Dit kan veel "poepruimen"schelen. En wat dacht u van een plankje/trapje de bank op?
- Acupunctuur: Hiervan is aangetoond dat bij veel dieren een positief effect is te bereiken. Vooral met betrekking tot het wind up effect zou acupunctuur een meer natuurlijke manier van pijnbestrijding kunnen zijn. Maar ook hier geldt dat de eigenaar heel gemotiveerd moet zijn de kosten moet kunnen dragen want het blijft niet bij 1 behandeling.

Conclusie

Hoewel niet herkend hebben veel katten chronisch pijn. Er is van alles aan te doen en pijnlijden zonder er iets aan te doen is in onze maatschappij eigenlijk niet meer nodig. Er zijn genoeg mogelijkheden maar zorg dat u wel weet waar u aan begint. Een verkeerde diagnose kan veel problemen juist veroorzaken en een verkeerde behandeling is ronduit "dom" en mogelijk gevaarlijk.

**U heeft uw huisdier voor uw plezier,
zorg er dan ook voor dat uw huisdier
ook plezier heeft.**

